AB ile

Türkiye *yeni virajda...*

7 Mart'ta yapılan Türkiye-AB Zirvesi ile yeni bir döneme girildi. İKV Başkanı Ayhan Zeytinoğlu da bu önemli zirveyi değerlendirerek, yeni döneme ilişkin ipuçları verdi.

Başbakan Ahmet Davutoğlu'nun katılımıyla Brüksel'de 7 Mart tarihinde yapılan Türkiye-AB Zirvesi ile yeni bir döneme girildi.

AB Konseyi Başkanı Donald Tusk'un ev sahipliğinde, tüm AB üyesi ülkelerin katılımıyla düzenlenen zirvede, AB ile çok yönlü ilişkilerin ana çerçevesini teşkil eden katılım sürecindeki gelişmeler ile göç krizi bağlamındaki işbirliği başta olmak üzere Türkiye-AB ilişkileri ele alındı.

Avrupa Birliği ile ilişkilerde ülkemizin uzman kurumlarından İktisadi Kalkınma Vakfı (İKV) Başkanı Ayhan Zeytinoğlu da bu önemli zirveyi değerlendirerek açıklamalarda bulundu. Zeytinoğlu'nun zirve ile ilgili açıklamaları şöyle:

"7 Mart 2016 tarihinde Brüksel'de Türkiye-AB Zirvesi'ne katılan Başbakan Ahmet Davutoğlu, AB liderlerini yeni talep ve teklifler sunarak oldukça şaşırttı.

Türkiye neleri teklif etti?

Bir gün önce Başbakan'ın Almanya Başbakanı Merkel ve Hollanda Başbakanı Rütte ile yaptığı toplantıda da gündeme gelen mülteci ortak eylem planına yönelik olarak Türkiye'nin masaya getirdiği yeni teklifler şu şekilde sıralanıyor:

- Türkiye'nin Yunan adalarından geri kabul ettiği her bir Suriyeli için Türkiye'den başka bir Suriyelinin bir AB üyesi ülkeye yerleştirilmesi,
- Türkiye'ye öncelikle 3 milyar avroluk mevcut fonun aktarılmasının hızlandırılması ve ek olarak AB'nin Türkiye'deki Suriyeli sığınmacılar için 2018 sonuna kadar 3 milyar avro daha toplamda 6 milyar avro yardım sağlaması,
- Daha önce Ekim 2016 olarak açıklanan vizesiz seyahat tarihinin öne çekilerek en geç Haziran ayı sonuna kadar sağlanması,
- Türkiye ile AB arasındaki devam eden üyelik müzakerelerin canlandırılması için yeni müzakere fasıllarının açılması.

Türkiye 46 koşulu yerine getirmeli

Türkiye'nin AB'ye önerdiği bu tekliflere baktığımızda, vize serbestliği için, AB-Türkiye Geri Kabul Anlaşması'nın uygulanması ile aynı tarihin yani Haziran 2016'nın hedeflenmesi makul bir yaklaşımdır. Bu şekilde baştan beri birbiri ile ilişkilendirilen bu iki konunun eş zamanlı olarak yürürlüğe girmesi sağlanmış olacaktır. Öte yandan, Avrupa Komisyonu'nun 4 Mart tarihinde yayınladığı İkinci vize raporunda belirtilen ve Türkiye'nin yerine getirmesi gereken 46 koşulun bu tarihe kadar tamamlanması gerekecektir.

Bu koşullar arasında pasaportların AB'ye uyumlu hale getirilmesi, pasaport sahteciliğinin önlenmesi, sahil güvenlik birimlerinin güçlendirilmesi, sınır kontrollerinin güçlendirilmesi, ilgili Avrupa Konseyi Sözleşmeleri'nin imzalanarak onaylanması, göç açısından kaynak teşkil eden ülkelere vize uygulaması getirilmesi, veri güvenliği kanunu gibi bazı kanunların AB ile uyumlu bir şekilde çıkarılması, Göç İdaresi Genel Müdürlüğü'nün kapasitesinin güçlendirilmesi gibi birçok madde bulunmaktadır.

AB ile yük paylaşımı

Türkiye'nin talep ettiği fonlar ise bir pazarlık unsuru olarak yorumlansa da AB ile yük paylaşımı açısından ele alınmalıdır. Mülteci meselesinin devam eden bir sorun olduğu ve Türkiye'nin geri kabul mekanizması ile AB'den düzensiz göçmenleri geri almasının beklendiği dikkate alındığında, bir göç yönetimi konusu olarak görülebilecek tüm bu unsurların maliyetini Türkiye'nin tek başına üstlenmesi düşünülemez. O bakımdan bu fonların gerektiği sürece devam etmesi ve yürütülmesinde AB ve Türkiye arasında etkin bir işbirliği elzemdir.

Yunan adalarından geri kabul edilecek her bir Suriyeli için Türkiye'den bir Suriyeli'nin AB ülkelerine yerleştirilmeleri hususu ise Suriyeliler'in savaştan kaçan kişiler olarak uluslararası koruma hakkına sahip oldukları gerçeği göz önünde bulundurularak ele alınmalıdır. Bu kapsamda, Suriyeliler'in AB ülkelerine yerleştirilmeleri, uluslararası hukukun bir gereğidir. Öte yandan, AB'nin Suriyeli mültecileri almak konusunda belirlediği kota olan 160,000 kişi halen AB ülkeleri arasında paylaşılamamıştır. Bazı üye devletler üzerilerini düşen kotayı alma konusunu referanduma götüreceklerini açıklamıştır. Birçok AB üyesi devletin gösterdiği bu isteksizlik Suriyeli mültecilerin Türkiye'deki kamplardan AB ülkelerine yerleştirilmesini de haklı ancak gerçekçi olmayan bir hedef haline getirmektedir. Bu durumda, Türkiye'nin hesaplarını AB'deki gerçekleri dikkate alarak yapması önemlidir.

Türkiye'nin talebi haklıdır

Son olarak Türkiye'nin müzakere sürecinin canlandırılması talebi de haklı bir taleptir. Ancak, Türkiye'nin öngördüğü Enerji, Yargı ve Temel Haklar, Adalet, Özgürlük ve Güvenlik, Dış, Güvenlik ve Savunma Politikaları gibi fasılların açılabilmesi için Güney Kıbrıs'ın vetosunun kaldırılması gerektiği hatırlanmalıdır.

5 SORUDA TÜRKİYE-AB ZİRVESİ

1 7 Mart'taki zirveye nasıl gelindi?

Geçtiğimiz yıl yaklaşık 885.000 göçmen, Türkiye üzerinden Yunanistan'a geçiş yaptı ve bu sayı kış şartlarına rağmen 17 Aralık-31 Ocak 2016 tarihleri arasında 110.000'i aştı. Daha önce görülmemiş büyüklükteki bu rakamlar AB sistemi üzerinde büyük bir baskı yarattı. AB'nin 1985 yılından beri adım adım oluşturduğu Schengen sistemi ve serbest dolaşım alanı tehdit altına girdi. Geçtiğimiz yaz aylarında soruna ortak bir çözüm bulunması için harekete geçen Almanya Başbakanı Angela Merkel ne yazık ki çoğu AB ülkesinden yeterli desteği bulamadı. Giderek içinden çıkılmaz bir hale gelen bu kaotik ortamda, tüm umutlar 7 Martta toplanan Türkiye-AB Zirvesi'ne bağlandı.

2 Türkiye nasıl bir teklif sundu?

Türkiye Zirve'de sığınmacı krizine çözüm getirecek ve Türkiye-AB arasında işbirliğini güçlendirecek yeni bir teklif sundu. Taslak metne göre Türkiye, toprakları üzerinden Yunan adalarına geçen kaçak göçmenleri, hızlı bir şekilde geri kabul edecek. Kaçak göçün en çok yaşandığı olan Midilli, Sakız, Sisam, İleryoz ve İstanköy'de (Kos) sığınmacı ve göçmen akışını izleyecek birimler kurulacak. Türkiye'nin Yunan adalarından geri kabul ettiği her bir Suriyeli için Türkiye'den başka bir Suriyeli bir AB ülkesine yerleştirilecek.

3 Türkiye AB'den ne bekliyor?

Türkiye öncelikle 3 milyar avroluk mevcut fonun aktarılmasının hızlandırılması ve ek olarak AB'nin Türkiye'deki Suriyeli sığınmacılar için 2018 sonuna kadar 3 milyar avro daha toplamda 6 milyar avro yardım sağlamasını talep etti. Türkiye ile AB arasındaki devam eden üyelik müzakerelerin canlandırılması için yeni müzakere fasıllarının açılması ve daha önce Ekim 2016 olarak açıklanan vizesiz seyahat tarihinin öne çekilerek en geç Haziran ayı sonuna kadar sağlanması da Türkiye'nin talepleri arasında yer alıyor.

4 AB ne talep etti?

7 Mart öncesinde Paris'te Merkel ile Hollande bir araya geldi. Buluşmada iki temel mesaj verilmeye çalışıldı. Birincisi, Suriyeli mülteciler artık Avrupa'ya gelmesin ve AB de Türkiye'de Suriyelilere yardım etsin. İkinci dikkat çekilen konu ise Suriye'de saldırıların durmasının mülteci akınını azaltacak nihai ve en kritik adım olacağı idi. AB için temel öncelik Türkiye üzerinden geçen Batı Balkan göç güzergahının kapatılması ve düzensiz göçün önlenmesi ve bunun yanında Suriyeli göçmenlerin Türkiye'de entegre edilerek, Yunanistan veya Bulgaristan üzerinden AB'ye geçişlerinin önlenmesi.

5 Vizesiz seyahat geliyor mu?

Avrupa Komisyonu 4 Mart 2016 tarihinde Türkiye'nin vize serbestliği yol haritasındaki koşulları yerine getirme durumunu değerlendiren 2'nci İlerleme Raporunu yayımladı. Rapora göre, Türkiye'nin hala yerine getirmesi gereken kriterlere bağlı olarak, Türk vatandaşları için vizelerin kaldırılma olasılığını güçleniyor. 29 Kasım'da gerçekleşen Türkiye-AB Zirvesi'nde Ekim 2016 olarak belirlenen vizelerin kaldırılması tarihi öne çekilerek, vize serbestliği yol haritasındaki yükümlülüklerin yerine getirilmesi durumunda, Türk vatandaşları için vizeler en geç haziran ayı sonuna kadar kaldırılacak. İkinci vize serbestliği ilerleme raporuna göre Türkiye'nin yerine getirmesi gereken 46 koşul bulunuyor.